

Handläggare
Marie Lindström
Kansli- och utvecklingsavdelningen

Diarienummer
13SCN/0111

Socialnämnden

Svar på motion (V) om bostäder till kvinnor som är utsatta för hot och våld i nära relationer

Förslag till beslut

Motionen anses besvarad.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kvinnor som är utsatta för våld och hot i nära relationer tvingas ofta att förändra sin boendesituation. Många utsatta löser detta på egen hand genom byte av befintlig hyreslägenhet eller genom försäljning av sin bostadsrätt eller hus. Andra får hjälp av släkt och vänner. Men vissa av de utsatta kvinnorna behöver hjälp till skyddat boende en period av säkerhetsskäl eller någon form av stöd- eller mellanboende under utrednings- och uppbrottstiden. Dessa perioder skulle kunna vara kortare om det fanns fler hyreslägenheter än det gör idag.

Socialkontoret arbetar under år 2013 med att ta fram en ny ”Handlingsplan mot våld i nära relation” samt nya riktlinjer och rutiner. I detta arbete ingår också strategier för att lösa bostadsfrågorna för våldsutsatta personer. Under hösten 2013 planerar kommunen att gå med i den nationella frivilliga samverkan som finns mellan olika kommuner gällande bostäder till personer som är utsatta för våld i nära relationer. Denna samverkan innebär att kommunerna åtar sig att ta emot personer som utsatts för våld och av säkerhetsskäl måste byta kommun.

Motionen från Mats Skoglund (V) är med denna tjänsteskrivelse besvarad.

Bakgrund

Mats Skoglund (V) föreslår i en motion att Värmdö kommun tar initiativ till att formalisera samarbeten med andra kommuner om byteslägenheter för hot- och våldsutsatta kvinnor.

Ärendebeskrivning

Våld i nära relationer leder, förutom allt annat, ofta till bostadsproblem.¹ Av trygghets-

¹ Kartläggning av skyddade boende i Sverige, Socialstyrelsen 2013, samt handboken Våld, Socialstyrelsen

och säkerhetsskäl är det vanligast att den utsatte, med eller utan barn, tvingas att flytta. Men de allra flesta utsatta löser sitt boende på egen hand, på samma sätt som andra personer gör, vid vanliga separationer. Den gemensamma bostaden byts, eller säljs, så att båda parter får möjlighet att få varsin bostad.

En växande grupp våldsutsatta kvinnor behöver dock hjälp av samhället att få en ny bostad. Dessa kvinnor saknar oftast ekonomisk möjlighet att köpa en egen bostad och hyreslägenhet är det enda alternativet. Tillgången till lämpliga lediga hyreslägenheter är mycket begränsad i dessa akuta situationer. Detta försvårar möjligheten att flytta för våldsutsatta personer. Särskilt komplicerat är det för kvinnor med flera barn, som skulle behöva vara kvar i sin invanda miljö med förskola, skola, fritidsaktiviteter och vänner. Den bästa lösningen för framtiden är därför att förövaren flyttar, istället för de utsatta.

Bostadsbristen innebär också att omsättningen på boende hos kvinnojourer och kriscentrum för kvinnor är låg. Kvinnorna bor ofta kvar länge och hindrar på så sätt andra kvinnor som har akut behov av skyddat boende att få en plats.

Det förekommer att kommuner i speciella fall hjälper sina invånare till boende genom att bevilja så kallade sociala kontrakt, vilket innebär att socialnämnden tecknar kontrakt med hyresvärderna och klienten blir andrahandshyresgäst. Kommunerna är dock oftast ovilliga att bevilja sociala kontrakt till personer som inte redan bor i kommunen och det är inte möjligt att tvinga en kommun att göra det. Hemkommunen kan endast vädja till en annan kommun att hjälpa till. Samarbete mellan kommuner är därför av största vikt.

Kommunens ansvar

I Kvinnofridspropositionen, 1998, betonades att socialtjänsten på ett mycket tidigt stadium ska kunna erbjuda hjälpinsatser av olika slag till kvinnor som behöver det. Socialtjänsten ska vara lyhörd för vad kvinnor som befinner sig i en misshandelssituation är i behov av och aktivt erbjuda information och hjälp till dem. År 2001 ändrades socialtjänstlagen och följande lydelse infördes i 5 kap:

11 § Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska också särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

När det gäller ansökan om insatser i annan kommun än i hemkommunen infördes i socialtjänstlagen 2 a kap följande bestämmelse år 2011:

8 § punkt 2 En person som önskar flytta till en annan kommun, får ansöka om insatser i den kommunen om han eller hon

- på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas.

Således har kommunerna det primära ansvaret enligt svensk lag för att ge stöd, hjälp och skydd åt våldsutsatta kvinnor. Utgångspunkten är att samhället måste ta sitt ansvar och att kommunerna inte får förlita sig på de frivilliga insatser för våldsutsatta kvinnor som främst kvinnojourerna, men även brottsofferjourerna står för.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt Socialstyrelsen förorsakar våldet i nära relation stora samhällsekonomiska kostnader, närmare tre miljarder kronor per år. Till detta kommer det enskilda lidandet, men också avsevärda inkomstförluster för de utsatta. Ju snabbare en utsatt person kan få börja om på nytt i en trygg bostad, desto snabbare kan personen ta ansvar för sitt eget liv och försörjning.

Konsekvenser för miljön

Ärendet har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Att kommunmedborgarna kan garanteras säkerhet och trygghet vid utsatthet för hot och våld hör till ett av kommunens prioriterade arbeten.

Bedömning

Det finns ett behov av hyreslägenheter till personer som utsatts för våld och hot i nära relationer och därför måste flytta både inom och utom kommunen. I vissa fall är samarbete med andra kommuner och deras bostadsföretag nödvändigt av säkerhetsskäl. Värmdö kommun planerar att under hösten 2013 gå med den i den nationella frivilliga samverkan som finns mellan olika kommuner gällande bostäder till personer som är utsatta för våld i nära relation. Denna samverkan innebär att kommunerna åtar sig att ta emot personer som utsatts för våld i nära relation och av säkerhetsskäl måste byta kommun. Dessa personer ska förutom bostad också få andra behov av stöd och insatser tillgodosedda.

I det allmännyttiga uppdrag som Värmdö Bostäder har ingår ett samhällsansvar och ett socialt ansvarstagande. Att hjälpa våldsutsatta personer till bostäder måste anses ligga i linje med detta uppdrag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samverkan mellan kansli- och utvecklingsavdelningen och socialkontoret.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Motion angående bostäder till kvinnor som är utsatta för hot och våld i nära relationer	Bilaggs

Ylva Sjögren
Socialchef

